

Llei 10/2003, del 27 de juny, de les finances comunals

Atès que el Consell General en la seva sessió del dia 27 de juny del 2003 ha aprovat la següent:

Llei 10/2003, del 27 de juny, de les finances comunals

Exposició de motius

La Llei de les finances comunals és la culminació del desenvolupament de l'autogovern comunal en matèria tributària i de gestió financera establert en la Constitució i en la Llei qualificada de delimitació de competències dels comuns.

Les bases de treball per a la redacció del text han estat la necessitat d'establir un marc suficient que permeti als comuns desenvolupar les seves competències tributàries i financeres, tenint en compte la Llei de bases de l'ordenament tributari i la Llei general de les finances públiques. Per això, ha estat necessari analitzar el model global de finançament dels comuns, per garantir-los una suficiència financera mitjançant les diverses figures d'ingressos previstes.

Per consegüent, els principis i els objectius amb caràcter general, juntament amb els principis d'igualtat, de territorialitat, de coordinació, de legalitat i de generalitat establerts particularment en la Constitució, són els següents:

Establir una cobertura legal suficient per als tributs que en l'actualitat apliquen tots els comuns. Aquesta potestat normativa és necessària per obtenir la màxima seguretat jurídica en les actuacions comunals en matèria tributària, i aquesta seguretat s'aconsegueix establint una norma de rang de Llei que reguli els elements essencials dels tributs comunals, i que garanteixi en tot moment la competència que els atribueixen en aquesta matèria la Llei qualificada de delimita-

ció de competències dels comuns i la Llei qualificada de transferències als comuns.

Assolir una homogeneïtzació mínima del marc tributari comunal quant als elements essencials dels tributs i limitar les possibles discriminacions derivades de l'actual disparitat de figures fiscals aplicables a cada parròquia.

Regular les modalitats d'endeutament dels comuns i fixar-ne uns límits màxims i uns mecanismes de control que contribueixin a un sector públic andorrà més sòlid i finançament equilibrat.

Establir les pautes per gestionar els drets i les obligacions atribuïts als comuns i determinar-ne els mecanismes de control. En aquest sentit, la Llei adapta el règim de les finances públiques al funcionament dels comuns.

Els tipus de gravamen establerts en relació amb els impostos comunals han estat calculats sota la premissa de mantenir la capacitat recaptadora del moment dels comuns. Alhora, deixen als comuns un marge de maniobra que permet incrementar els seus ingressos tributaris durant els pròxims anys, d'acord amb l'esforç fiscal que considerin adequat dins els límits del seu autogovern.

Aquesta Llei també vol establir un model de finançament comunal més racional i ajustat a les necessitats del país, tant pel que fa al conjunt dels ingressos comunals com en relació amb les despeses i el control consegüent.

La Llei es compon d'un títol I, integrat per onze articles, on s'estableixen les normes generals; un títol II, compost per vint-i-cinc articles, on es determinen els recursos de dret públic de naturalesa tributària com les taxes, les contribucions especials, els impostos comunals, els impostos d'àmbit estatal compartits, els recàrrecs i interessos de demora i les sancions tributàries; un títol III, amb tretze articles, on es recullen els recursos de dret públic de naturalesa tributària com ara les transferències, els preus públics, l'endeutament, les sancions no tributàries i els rendiments derivats de la cessió obligatòria de terrenys; un títol IV, on s'estableixen els recursos de dret privat, amb dos articles, i un títol V relatiu al règim de les finances comunals, principalment pel que fa als pressupostos, les

despeses públiques i la comptabilitat, compost per cinquanta-tres articles. També formen part de la Llei dues disposicions addicionals, tres disposicions transitòries, una disposició derogatòria i una disposició final.

Títol I. Normes generals

Article 1

Objecte

L'objecte d'aquesta Llei és determinar les competències financeres i tributàries dels comuns i establir-ne les modalitats d'exercici.

Article 2

Àmbit d'aplicació

Aquesta Llei és aplicable als comuns, com a òrgans de representació i administració de les parròquies.

Article 3

Recursos econòmics de les finances comunals

Les finances comunals es constitueixen amb els recursos econòmics següents:

A) Recursos de dret públic de naturalesa tributària:

- a) Taxes
- b) Contribucions especials
- c) Impostos comunals
- d) Impostos d'àmbit estatal compartits
- e) Recàrrecs i interessos de demora
- f) Sancions tributàries

B) Recursos de dret públic de naturalesa no tributària:

- a) Transferències
- b) Preus públics
- c) Endeutament
- d) Sancions no tributàries
- e) Rendiments derivats de la cessió obligatòria de terrenys

C) Recursos de dret privat:

- a) Rendes i productes dineraris procedents del patrimoni propi.

b) Resta d'ingressos de dret privat, en què s'inclou la incorporació de béns o drets adquirits per herència, llegat, donació o qualsevol altre títol jurídicopriuat.

Article 4

Competències

Les competències atribuïdes als comuns queden delimitades a l'article 4 de la Llei qualificada de delimitació de competències dels comuns.

Article 5

Potestats

1. Les potestats atribuïdes als comuns en el marc d'aquesta Llei, poden ser exclusives o compartides, i són les següents:

- a) Potestats materials:
  - potestat tributària
  - potestat financera
  - potestat sancionadora
- b) Potestats formals:
  - potestat normativa
  - potestat administrativa: de gestió i comprovadora

2. L'exercici de les potestats correspon als comuns.

Article 6

Potestat tributària

Els comuns estableixen, regulen i apliquen tributs d'acord amb la Constitució, la Llei qualificada de delimitació de competències dels comuns, la Llei de bases de l'ordenament tributari i aquesta Llei.

Article 7

Potestat financera

1. Els comuns elaboren i aproven el pressupost comunal.

2. El pressupost té caràcter anual i regeix des de l'1 de gener fins al 31 de desembre de cada any, ambdós inclosos.

3. El pressupost comunal queda sotmès a les disposicions previstes en la Constitució, en aquesta Llei i, subsidiàriament, a la Llei general de les finances públiques.

4. Els comuns ordenen les despeses d'acord amb el principi d'autogovern.

5. El pressupost comunal s'ha d'aprovar mitjançant ordinació.

6. L'ordinació del pressupost no pot establir tributs.

7. L'ordinació del pressupost es compon de normes d'aplicació i dels estats de despeses i d'ingressos.

Article 8

Potestat sancionadora

Els comuns regulen infraccions i apliquen les sancions corresponents per incompliment de les ordinacions, reglaments i decrets, d'acord amb les potestats que tenen atribuïdes. L'import derivat d'aquestes sancions té naturalesa tributària i es regula segons els termes i límits establerts per la Llei de bases de l'ordenament tributari i l'ordinació tributària comunal.

Article 9

Potestat normativa

1. La potestat normativa dels comuns s'exerceix mitjançant ordinacions, reglaments i decrets, d'acord amb el que regula la Constitució, la Llei qualificada de delimitació de competències dels comuns, la Llei de bases de l'ordenament tributari i la present Llei.

2. Les ordinacions contenen normes de caràcter general destinades a establir almenys els trets essencials de la matèria que regulen.

3. Els reglaments contenen normes de caràcter general destinades a desplegar, si els comuns ho consideren necessari o convenient, les ordinacions.

4. Els decrets formalitzen acords o actes de caràcter singular destinats a aplicar les ordinacions i els reglaments a casos concrets.

5. Les ordinacions, els reglaments i els decrets dels comuns s'apliquen i tenen força d'obligar dins el territori de la parròquia respectiva, encara que els destinataris de les normes, acords o actes tinguin residència habitual en altres parròquies o a l'estranger.

6. Les ordinacions i els reglaments s'han de publicar en el Butlletí Oficial del Principat d'Andorra perquè entrin en vigor segons les normes generals.

Article 10

Potestat administrativa: de gestió i comprovadora

Els comuns administren i gestionen els seus recursos propis i apliquen les seves ordinacions, els seus reglaments i els seus decrets sota el principi d'autogovern.

La gestió i la comprovació dels impostos d'àmbit estatal compartits correspon al Govern, sense perjudici del que disposi la norma o regulació de cada tribut.

Article 11

Principis reguladors de les finances comunals

Les finances comunals han de complir els principis següents:

a) Autogovern, per tal que, dins el marc normatiu a què es refereix l'article 3 de la Llei qualificada de delimitació de competències dels comuns, els comuns puguin exercir llurs potestats.

b) Suficiència, amb la finalitat que els cabals procedents dels recursos bastin per satisfer les necessitats exigides per a la prestació dels serveis públics i les altres actuacions a càrrec dels comuns.

c) Igualtat, de tal manera que els ciutadans han de tenir la possibilitat d'accedir a un nivell de serveis similar tendint a fer un esforç fiscal equivalent.

d) Territorialitat, de manera que les potestats atribuïdes als comuns siguin exercides dins l'àmbit territorial de la parròquia de què es tracti.

e) Coordinació, amb l'objectiu que les actuacions i relacions entre els comuns i l'Administració general compleixin els criteris d'eficàcia, d'economia i eficiència, per evitar la producció de costos innecessaris en la percepció dels ingressos.

Títol II. Recursos de dret públic de naturalesa tributària

Capítol I. Exercici de les potestats en matèria tributària

Article 12

Exercici de la potestat normativa

1. Els comuns despleguen i regulen els elements essencials dels tributs que els corresponen seguint les disposicions d'aquesta Llei, mitjançant l'ordinació tributària comunal.

2. Per als impostos d'àmbit estatal compartits establerts en el capítol V d'aquest títol, els comuns fixen el tipus de gravamen addicional corresponent mitjançant l'ordinació tributària comunal.

3. El desplegament i la regulació dels tributs i l'ordinació tributària consegüent han de ser aprovats pel Comú abans de l'ordinació del pressupost.

4. Els comuns actualitzen el tipus de gravamen dels tributs mitjançant l'ordinació del pressupost dins els límits establerts per Llei.

Article 13

Definició i contingut de l'ordinació tributària comunal

1. L'ordinació tributària comunal és única, de forma que regula la totalitat dels tributs comunals.

2. Els tributs comunals es classifiquen en taxes, contribucions especials i impostos.

3. L'ordinació tributària comunal ha de regular, com a mínim, els elements que s'assenyalen a continuació, respecte de tots els tributs que apliquin:

- a) El fet generador, l'obligat tributari, la base de tributació, el tipus de gravamen, el meritament i la resta d'elements determinants del deute tributari.
- b) Les infraccions i sancions aplicables.
- c) El sistema de gestió, declaració i liquidació.

4. Respecte als impostos d'àmbit estatal compartits, l'ordinació tributària comunal regula únicament els tipus de gravamen addicional aplicables, i si és el cas, la gestió, la comprovació, les infraccions i les sancions.

Article 14

Exercici de la potestat administrativa: de gestió i comprovadora

1. Els comuns tenen, quant a la recaptació dels tributs comunals, les mateixes prerrogatives establertes legalment a favor de l'Administració general.

2. Les prerrogatives de gestió i comprovació en relació amb els impostos d'àmbit estatal compartits per la part del deute tributari que els correspon, són dels comuns, si bé les poden delegar, mitjançant conveni, en el Govern, sense perjudici del que estableixi la norma de cada tribut.

3. En cas de recaptació en període de constrenyiment, i en aplicació de l'article 60 de la Llei de bases de l'ordenament tributari, la potestat recaptadora correspon als comuns en el marc del seu autogovern.

4. En cas de concurrència de crèdits d'antiguitat diferent, les quantitats cobrades sobre aquests crèdits s'apliquen als deutes més antics.

5. Els comuns són competents per comprovar el compliment dels tributs comunals d'acord amb la Llei de bases de l'ordenament tributari.

Article 15

Exercici de la potestat sancionadora

Els comuns són competents per definir infraccions i aplicar sancions per incompliment de la normativa comunal en relació amb els tributs comunals, en els termes establerts en la Llei de bases de l'ordenament tributari, i en l'ordinació de cada tribut.

Capítol II. Taxes

Article 16

Definició i fet generador

1. Les taxes són tributs el fet generador de les quals és la prestació d'un servei públic o la realització d'una funció administrativa de sol·licitud o de recepció obligatòria que es refereix a l'obligat tri-

butari, o l'afecta o el beneficia de manera particular.

2. Els comuns poden establir figures específiques de taxes per tots els serveis i les activitats previstes en els apartats 2 i 3 de l'article 9 de la Llei qualificada de delimitació de competències dels comuns.

Article 17

Obligats tributaris

1. Són obligats tributaris de les taxes, com a contribuents, les persones físiques o jurídiques que sol·licitin la prestació del servei públic o la realització de la funció administrativa o que en resulten afectades o beneficiades.

També tenen la mateixa consideració, les societats civils, herències jacentes, comunitats de béns i totes les entitats o patrimonis autònoms que malgrat no tenir personalitat jurídica constitueixen una unitat econòmica separada susceptible d'imposició.

2. Són obligats tributaris de les taxes, com a responsables:

a) En les taxes establertes per raó de serveis o activitats que beneficiïn o afectin els ocupants d'habitatges o locals, els propietaris d'aquests immobles, els quals, si escau, poden fer repercutir les quotes en els beneficiaris respectius.

b) En les taxes establertes per l'atorgament de les llicències urbanístiques, els constructors i contractistes d'obres, els quals, si escau, poden fer repercutir les quotes en els propietaris de les obres.

Article 18

Quantificació del deute tributari

L'import de la taxa no pot superar el cost real de la prestació del servei o de la realització de l'activitat de què es tracta. A aquest efecte, el Comú aprova una memòria econòmica que justifica els paràmetres i les variables que determinen el cost del servei i la fixació de la taxa corresponent, així com la seva actualització.

Article 19

Meritament

Els deutes tributaris derivats de les taxes es meriten a la data de lliurament de l'autorització o a la data d'inici de la prestació del servei o de la realització de l'activitat que se sol·licita.

Capítol III. Contribucions especials

Article 20

Definició i fet generador

1. Les contribucions especials són tributs el fet generador de les quals és l'acord del Comú de realització de determinades obres o de l'establiment o ampliació dels serveis públics sotmès al requisit d'eficàcia de llur realització efectiva, i que produeixen un augment de valor dels béns de l'obligat tributari o que d'alguna manera el beneficien especialment.

2. Les obres que permeten l'aplicació de contribucions especials per part dels comuns són les següents:

- a) Primer establiment de voravies i la seva renovació, si aquesta en millora sensiblement les condicions.
- b) Primer establiment, reposició o reparació extraordinària del paviment i equipament de vies públiques, el manteniment de les quals és de competència comunal.
- c) Primer establiment d'enllumenat públic i la seva renovació si aquesta en millora sensiblement les condicions.
- d) Obertura, eixamplament, alineació i prolongació de vies públiques urbanes i secundàries la construcció de les quals és de competència comunal, i també de camins comunals i de muntanya.
- e) Creació de places públiques.
- f) Construcció d'instal·lacions que comprenguin el subministrament de serveis d'àmbit comunal.
- g) Primer establiment, reposició, reparació extraordinària o separació de conduccions d'aigües pluvials i residuals d'àmbit comunal.

3. Les contribucions especials s'apliquen encara que els terrenys, edificis o locals disposin en alguna de les seves

parts o façanes d'obres anàlogues a les millores que es tracti de finançar mitjançant contribucions especials i que corresponguin a altres vies que limiten amb els referits terrenys, edificis o locals amb façana a la via pública.

4. No es poden aplicar contribucions especials per raó de:

- a) Obres de mera conservació, reparació ordinària o manteniment corrent.
- b) Obres d'urbanització que beneficien presumptes obligats tributaris quan aquests paguen íntegrament les obres.

Article 21

Obligats tributaris

1. Són obligats tributaris els propietaris de béns immobles ubicats en la zona de benefici lineal.

2. S'entén per zona de benefici lineal els metres de longitud de façana de la propietat de l'obligat tributari que experimentin un augment de valor com a conseqüència de la realització de les obres o de l'establiment o ampliació dels serveis públics comunals.

3. Subsidiàriament, són obligats tributaris els posseïdors dels béns immobles ubicats en la zona de benefici lineal, si aquests béns immobles no tenen propietari, si el propietari és desconegut o si hi ha contesa judicial sobre la titularitat dominical.

4. Són obligats tributaris per benefici singular les empreses subministradores de serveis que utilitzen les instal·lacions corresponents establertes a la lletra f de l'article 20.2.

5. S'entén com a benefici singular l'increment de valor que experimenten els béns immobles com a conseqüència de les obres a què dona lloc la contribució especial aplicada, tant si són propietari de les empreses subministradores de serveis com si en tenen el dret d'ús.

Article 22

Exempcions

1. Gaudeixen d'exempció d'aquest tribut els coprnceps en qualitat de caps d'Estat, el Consell General, el Govern i els comuns.

2. L'existència de supòsits d'exempció no pot agreujar la càrrega tributària dels qui no gaudeixen d'aquest benefici, de manera que les quantitats corresponents a l'exempció són assumides únicament pel Comú corresponent.

Article 23

Base de tributació

1. La base de tributació de les contribucions especials no pot ultrapassar el 90 % del cost efectiu de l'obra que el Comú pretén dur a terme.

2. El cost efectiu de l'obra inclou:

- a) El cost real de les obres.
- b) El preu de les adquisicions o expropiacions efectivament necessàries per a l'execució de les obres, fixat d'acord amb la Llei d'expropiació.

3. En qualsevol cas, l'import de la despesa esmentada es minora en la quantitat que representen les subvencions o aportacions que el Comú obtingui amb destinació a les obres de què es tracta. Si les subvencions o aportacions són atorgades per un obligat tributari, l'import obtingut es destina primerament a compensar la seva pròpia quota i l'excés, si n'hi ha, redueix a prorrata les quotes de la resta d'obligats tributaris.

Article 24

Determinació de les quotes

1. Les quotes dels obligats tributaris es determinen repartint el cost de les obres o dels serveis entre tots els propietaris dels béns immobles, en funció del metres lineals de façana que conformin la zona de benefici lineal.

2. Les quotes dels obligats tributaris per benefici singular es determinen de conformitat amb el repartiment dels costos de les obres o els serveis que originen la contribució especial, entre els propietaris o entitats usuàries de les instal·lacions incloses a la lletra f de l'apartat 2 de l'article 20.

Article 25

Meritament

Les contribucions especials es meriten a la data de l'adjudicació definitiva de les obres o, per a les obres directament realitzades pels serveis tècnics comunals, a la data d'inici de les obres.

Article 26

Aplicació i efectivitat

1. Les contribucions especials s'han d'aplicar mitjançant una ordinació específica del Comú que estableixi els elements essencials de la contribució especial i que en delimiti la zona d'aplicació.

2. Les ordinacions de creació d'una contribució especial es publiquen al Butlletí Oficial del Principat d'Andorra als efectes de reclamacions i recursos.

Article 27

Gestió i liquidació

1. Les liquidacions de les contribucions especials efectuades prenent com a base el cost projectat de les obres són provisionals i es notifiquen als obligats tributaris seguint el procediment administratiu de dret comú.

2. Un cop aprovada la liquidació presupostària de la despesa corresponent a l'obra executada es practiquen les liquidacions definitives. Si l'import real de la despesa és diferent al calculat inicialment, les liquidacions són rectificades d'ofici pel Comú per ajustar-les a la realitat del cost. Si a causa de la rectificació, les quotes definitives són més elevades que les provisionals l'excés s'exigeix mitjançant liquidació addicional. Si les liquidacions provisionals són superiors a les definitives, l'Administració retorna la diferència als obligats tributaris en el termini de tres mesos a comptar de la data de l'acord de rectificació.

3. Les quotes poden ser fraccionades, per períodes anuals i per un termini màxim de cinc anys a comptar de la data del meritament, a petició expressa de l'obligat tributari.

En el cas d'un pagament fraccionat, l'obligat tributari que se'n beneficia haurà d'abonar els interessos al tipus legal meritat pels imports amb pagament ajornat.

Capítol IV. Impostos comunals

Article 28

Definició i tipus

Els impostos comunals són els que tenen potestat per regular d'acord amb la

Llei qualificada de delimitació de competències, i són els següents:

- a) L'impost tradicional del foc i lloc.
- b) L'impost sobre la propietat immobiliària.
- c) L'impost sobre els rendiments arrendataris.
- d) L'impost de radicació d'activitats comercials, empresarials i professionals.

Article 29

L'impost tradicional del foc i lloc

1. Definició: L'impost tradicional del foc i lloc és un impost de naturalesa directa que grava el fet de residir en el territori d'una parròquia.

2. Fet generador: El fet generador de l'impost del foc i lloc és la residència principal de la persona física, d'edat compresa entre els 18 i els 65 anys, en el territori de la parròquia corresponent.

Als efectes d'aquest impost s'entén com a residència principal el lloc on està censada la persona el primer dia de l'any natural, o el dia de la primera inscripció al cens comunal per a les persones que provenen d'altres països.

3. Obligat tributari: Té la condició d'obligat tributari la persona física censada en el territori d'una parròquia, d'edat compresa entre els 18 i els 65 anys.

4. Quota tributària: Cada Comú fixa, mitjançant l'ordinació corresponent, la quota tributària de l'impost del foc i lloc, entre 5 i 50 euros per persona física censada en el territori de la parròquia, d'edat compresa entre els 18 i els 65 anys.

5. Període impositiu i meritament: L'impost del foc i lloc és anual i es merita el primer dia de l'any natural, o bé el dia de la primera inscripció al cens comunal per als obligats tributaris que provenen d'altres països.

6. Gestió i liquidació: La gestió i la liquidació de l'impost del foc i lloc corresponen a cada Comú, que les determina per ordinació, seguint les disposicions de la present Llei.

Els obligats tributaris que convisquin en una mateixa unitat immobiliària poden ingressar el deute tributari de forma conjunta, en el lloc, en la forma, en els

terminis i segons els models que cada Comú estableixi mitjançant l'ordinació corresponent. En aquest supòsit, és el titular del domicili de la unitat immobiliària qui ha d'ingressar el deute tributari.

S'entén per unitat immobiliària, el lloc de residència d'un o diversos obligats tributaris que habiten en un pis, casa unifamiliar, i també en les habitacions d'hotels i apartaments que constitueixen l'habitatge habitual d'un o diversos obligats tributaris.

Article 30

Impost sobre la propietat immobiliària

1. Definició: L'impost sobre la propietat immobiliària és un impost de naturalesa directa que grava la propietat d'un bé immoble situat en el territori d'una parròquia o el dret real d'ús sobre la propietat immobiliària.

2. Fet generador: El fet generador de l'impost sobre la propietat immobiliària és la propietat d'un bé immoble o la titularitat d'un dret real d'ús sobre un bé immoble.

En el supòsit d'un dret real d'ús, és el titular d'aquest dret qui resta sotmès a l'impost per la totalitat de la propietat immobiliària.

3. Exempcions: Gaudeixen d'exempció d'aquest impost els coprínceps com a caps d'Estat, el Consell General, el Govern i els comuns.

Els comuns, mitjançant ordinació, poden eximir del pagament de l'impost sobre la propietat immobiliària edificada els propietaris pel que fa a la unitat immobiliària en la qual aquests resideixen de manera efectiva i permanent sempre que la superfície de la unitat sigui inferior a 100 m².

4. Obligat tributari: És obligat tributari el propietari de l'immoble o el titular del dret real d'ús sobre el mateix immoble.

5. Base de tributació: La base de tributació es determina en funció dels metres quadrats de superfície del bé immoble.

Quan la propietat immobiliària és edificada, la superfície del bé immoble correspon a la superfície total construïda i es pondera per un índex de localització.

Quan la propietat immobiliària és no edificada la superfície del bé immoble es

pondera per un coeficient de qualificació urbanística.

Els comuns estableixen una escala d'índexs de localització per tal de considerar la categoria del lloc o el carrer on es troba situat el bé immoble.

El valor dels índexs de localització se situa entre 0,5 i 2.

La classificació dels llocs o els carrers de cada parròquia s'estableix en l'ordinació tributària comunal, en què es distingeixen un nombre màxim de cinc categories.

Igualment, els comuns estableixen uns coeficients per tal de considerar la qualificació urbanística de la zona on es troba radicat el bé immoble no edificat.

El valor dels coeficients de qualificació urbanística se situa entre 0,5 i 2.

La qualificació urbanística dels béns immobles no edificats s'estableix en l'ordinació tributària comunal, en funció de les categories següents:

- a) Sòl urbà
- b) Sòl urbanitzable
- c) Sòl no urbanitzable

6. Tipus de gravamen: El tipus de gravamen aplicable a la propietat immobiliària edificada està comprès entre 0,3 i 3 euros per metre quadrat edificat de la superfície del bé immoble.

El tipus de gravamen aplicable a la propietat immobiliària no edificada està comprès entre 0 i 0,75 euros per metre quadrat de la superfície del bé immoble.

7. Quota tributària: La quota tributària de l'impost sobre la propietat immobiliària resulta d'aplicar a la base de tributació el tipus de gravamen.

8. Període impositiu i meritament: El període impositiu de l'impost sobre la propietat immobiliària és l'any natural. L'impost es merita el dia 1 de gener de cada any.

9. Gestió i liquidació: La gestió i la liquidació de l'impost sobre la propietat immobiliària corresponen al Comú, que les determina per ordinació, seguint les disposicions d'aquesta Llei.

Els obligats tributaris han de determinar i ingressar el deute tributari en el

lloc, la forma, els terminis i segons els models que estableix cada Comú.

Article 31 *Impost sobre els rendiments arrendataris*

1. Definició: L'impost sobre els rendiments arrendataris és un impost de naturalesa directa que grava l'obtenció de rendes derivades del lloguer d'un bé immoble situat en el territori d'una parròquia.

2. Fet generador: El fet generador de l'impost sobre els rendiments arrendataris és l'obtenció de rendes, per part de l'arrendador, procedents del lloguer de béns immobles.

3. Exempcions: Gaudeixen d'exempció d'aquest impost els coprínceps com a caps d'Estat, el Consell General, el Govern i els comuns.

4. Obligat tributari: Als efectes de l'impost sobre els rendiments arrendataris, és obligat tributari el titular de la propietat de l'immoble o del dret real d'ús sobre el mateix immoble.

5. Base de tributació: La base de tributació de l'impost sobre rendiments arrendataris està constituïda per la suma de les rendes efectivament acreditades per l'obligat tributari, durant el període impositiu.

6. Tipus de gravamen: El tipus de gravamen de l'impost sobre els rendiments arrendataris és un percentatge del valor total de les rendes acreditades durant l'any, que pot oscil·lar entre un mínim d'un 0,4% i un màxim del 4%.

7. Quota tributària: La quota tributària de l'impost sobre els rendiments arrendataris resulta d'aplicar a la base de tributació el tipus de gravamen.

8. Període impositiu i meritament: El període impositiu de l'impost sobre els rendiments arrendataris és l'any natural.

L'impost es merita l'últim dia del període impositiu. En cas de defunció de l'obligat tributari, el període impositiu finalitza el dia de la defunció.

9. Gestió i liquidació: La gestió i la liquidació de l'impost sobre els rendiments arrendataris corresponen al Comú, que les determina per ordinació, seguint les disposicions d'aquesta Llei.

Els obligats tributaris han de determinar i ingressar el deute tributari en el lloc, la forma, els terminis i segons els models que estableixi cada Comú.

Article 32 *Impost de radicació d'activitats comercials, empresarials i professionals*

1. Definició: L'impost de radicació d'activitats comercials, empresarials i professionals és un impost de naturalesa directa que grava l'exercici d'una activitat comercial, empresarial o professional realitzada en el territori d'una parròquia.

2. Fet generador: El fet generador de l'impost és l'exercici d'una activitat comercial, empresarial o professional en el territori d'una parròquia.

Són activitats comercials, empresarials o professionals, les que impliquin l'ordenació per compte propi de factors de producció materials i humans o d'algun d'ells, amb la finalitat d'intervenir en la producció, realització o comercialització de béns i serveis.

3. Exempcions: Gaudeixen d'exempció d'aquest impost les activitats agrícoles realitzades per persones físiques.

4. Obligat tributari: És obligat tributari de l'impost sobre la radicació la persona, física o jurídica, titular de l'activitat econòmica.

A més, tenen la condició d'obligats tributaris les entitats, com ara societats civils, comunitats de béns, i d'altres entitats que, sense tenir personalitat jurídica, constitueixen una unitat econòmica o un patrimoni separat, quan realitzin activitats subjectes a l'impost.

5. Base de tributació: La base de tributació es determina en funció dels metres quadrats de la superfície d'explotació ponderada per un índex de localització.

La superfície d'explotació és la superfície total dels locals destinats a la realització de l'activitat, expressada en metres quadrats i, si és el cas, mitjançant la suma de totes les seves plantes. Tanmateix, només es pot prendre en compte com a superfície d'explotació el 40% de la superfície en els casos següents:

Superfície no construïda o descoberta dedicada al dipòsit de matèries prime-

res o productes de qualsevol classe, i, en general, a qualsevol aspecte de l'activitat de què es tracti, inclosos els aspectes accessoris o complementaris d'aquesta activitat, com la superfície ocupada per vials, jardins, zones de seguretat, etc.

Superfície construïda o coberta dels magatzems i dipòsits de tots tipus.

Superfície dels aparcaments coberts o descoberts, sempre que l'activitat desenvolupada a títol principal no sigui d'aparcament.

Els comuns han d'establir una escala d'índexs de localització per tal de considerar la categoria del lloc o del carrer on radiqui cada activitat econòmica.

El valor dels índexs de localització se situa entre 0,5 i 2.

La classificació dels llocs o els carrers de cada parròquia s'estableix en l'Ordinació tributària comunal, en què es distingeixen un nombre màxim de cinc categories.

6. Tipus de gravamen: El tipus de gravamen aplicable, per cada activitat definida pels comuns d'acord amb la classificació efectuada en la Classificació d'Activitats Econòmiques d'Andorra, ha d'estar comprès entre 0,1 i 100 euros per metre quadrat de la superfície d'explotació.

7. Quota tributària: La quota tributària de l'impost de radicació d'activitats comercials, empresarials i professionals resulta d'aplicar a la base de tributació el tipus de gravamen.

8. Període impositiu i meritament: El període impositiu de l'impost de radicació d'activitats comercials, empresarials i professionals és l'any natural. L'impost es merita el dia 1 de gener de cada any.

En cas que l'activitat s'iniciï després de l'1 de gener, l'impost es merita a la data d'inici de l'activitat. En aquest cas la quota tributària es calcula proporcionalment al nombre de trimestres naturals que restin per finalitzar l'any, inclòs el de l'inici de l'activitat.

En cas que l'activitat finalitzi abans del 31 de desembre, la quota tributària es calcula proporcionalment al nombre de trimestres naturals durant els quals s'ha

dut a terme l'activitat, inclòs el de finalització de l'activitat.

9. Gestió i liquidació: La gestió i la liquidació de l'impost de radicació d'activitats comercials, empresarials i professionals corresponen al Comú, que les determina per ordinació, seguint les disposicions d'aquesta Llei.

Els obligats tributaris han de determinar i ingressar el deute tributari en el lloc, la forma, els terminis i segons els models que estableixi cada Comú.

En els casos d'inici d'una activitat, els comuns poden establir una bonificació de la quota de liquidació fins a una quantitat màxima del 50 % de l'import resultant de la quota de liquidació.

Capítol V. Impostos d'àmbit estatal compartits

Article 33 Definició

1. La coresponsabilitat fiscal aplicable als tributs compartits entre l'Administració general i l'Administració comunal, s'exerceix a través de la regulació dels tipus de gravamen i quotes tributàries en els termes que preveu la Llei.

2. Als efectes de determinar la capacitat financera dels comuns, aquest gravamen addicional s'ha d'incloure com a ingrés tributari dels comuns.

Article 34 Gravamen addicional de l'impost sobre les transmissions patrimonials immobiliàries

1. L'impost sobre les transmissions patrimonials immobiliàries és un impost de naturalesa indirecta que grava les transmissions patrimonials immobiliàries i que queda establert en règim de coresponsabilitat fiscal entre el Govern i els comuns.

2. L'exercici de la potestat tributària dels comuns en relació amb aquest impost s'efectua a través de l'impost sobre transmissions patrimonials immobiliàries.

3. Els tipus de gravamen són els que estableixen les ordinacions comunals, i no poden ser inferiors al 0,50 % ni superiors a l'1,25 %.

Capítol VI. Recàrrecs i interessos de demora

Article 35 Procediment de recaptació

Els comuns apliquen els recàrrecs i interessos de demora respecte als tributs comunals, seguint les normes de la Llei de bases de l'ordenament tributari.

L'import que resulti del recàrrec pertinet és un ingrés tributari del Comú.

Capítol VII. Sancions tributàries

Article 36 Òrgan competent per a la imposició de sancions

Els comuns imposen sancions de naturalesa tributària d'acord amb els termes previstos a la Llei de bases de l'ordenament tributari.

L'import que resulti de la sanció pertinet és un ingrés tributari del Comú.

Títol III. Recursos de dret públic de naturalesa no tributària

Capítol I. Transferències

Article 37 Definició

1. Els comuns, d'acord amb la Llei qualificada de transferències als comuns, reben una participació dels ingressos de l'Administració general.

2. Tanmateix, els comuns participen del producte de la taxa per la tinença de vehicles, de recaptació governamental, en els termes que preveu la Llei qualificada de delimitació de competències dels comuns i la Llei de la taxa sobre la tinença de vehicles.

Capítol II. Preus públics

Article 38 Definició

Són preus públics les contraprestacions exigides pels comuns per la realització de serveis o activitats en què concorrin alguna de les circumstàncies següents:

- a) Que es tracti de la utilització d'un bé de domini públic.
- b) Que la persona interessada sol·liciti el servei o la prestació de forma voluntària.
- c) Que el servei pugui ser prestat pel sector privat amb lliure concurrència.

Article 39

Fet generador

Els comuns poden establir preus públics almenys per raó dels fets generadors següents:

A) Utilització privativa o aprofitament especial degudament autoritzat del subsòl, sòl o vol d'un bé de domini públic comunal:

- a) Ocupació del referit domini públic mitjançant rètols i/o vitrines.
  - b) Ocupació del referit domini públic mitjançant la instal·lació de contenidors i tanques d'obres.
  - c) Aparcament o reserves d'estacionament a la via pública i guals.
  - d) Ocupació del referit domini públic mitjançant la instal·lació de terrasses i ús de l'espai de les voravies i altres llocs del domini públic comunal.
  - e) Qualsevol altre tipus d'ocupació de la via pública o de les voravies amb elements que sobresurtin de la línia de façana dels immobles.
  - f) Venda de fusta.
  - g) Extracció de pedra.
  - h) Subministrament d'aigua o d'aigua termal.
  - i) Abocadors.
  - j) Publicitat a la via pública oral o escrita, veu pública.
  - k) Estacionament a la via pública per a la càrrega, descàrrega i/o repartiment de mercaderies.
  - l) Qualsevol tipus d'ocupació del subsòl o del vol del domini públic comunal.
  - m) Lloguer o venda de nínxols o columbaris.
- B) Per la prestació de serveis següents:
- a) Escoles bressol.

- b) Activitats per a infants i adults.
- c) Lloguer o venda de bústies i de contenidors per a escombraries o per a la recollida selectiva d'escombraries.
- d) Serveis de tanatori, d'incineració de cadàvers i altres serveis funeraris comuns.
- e) Eixivern.

C) Per la prestació de serveis administratius:

- a) Venda de publicacions.
- b) Venda de documentació en general.
- c) Altres serveis de recepció voluntària.

Article 40

Obligats al pagament

Els obligats al pagament dels preus públics comunals són les persones que se'n beneficien.

Article 41

Import

1. L'import dels preus públics es determina de tal manera que cobreixi, com a mínim, el cost del servei que es presta i tenint en compte el preu de mercat que correspongui per l'aprofitament d'aquest servei per part de la persona sol·licitant.

2. Tanmateix, quan raons de política social ho aconsellin i es justifiqui, es poden establir preus públics per sota del cost dels serveis prestats.

3. Les propostes per a l'establiment o la modificació dels imports dels preus públics que s'exigeixin han d'anar acompanyades d'una memòria que en motivï i justifiqui la quantia.

Article 42

Aplicació i gestió

1. Els comuns estableixen i modifiquen mitjançant ordinació els preus públics dels serveis que ofereixen.

2. Els comuns poden gestionar el cobrament dels preus públics directament o delegar-lo en altres entitats mitjançant l'autorització oportuna.

3. Els deutes derivats dels preus públics poden ser exigits per la via admi-

nistrativa i, en conseqüència, per via de constrenyiment.

4. Els preus públics són exigibles des de l'inici de la prestació del servei. Tanmateix, es poden exigir pagaments anticipats o dipòsits previs a la realització dels serveis. En aquest cas, si el servei no s'arriba a prestar per motius no imputables al sol·licitant, el Comú ha de retornar l'import juntament amb els interessos corresponents.

Capítol III. Endeutament

Article 43

Definició i modalitats

1. Als efectes d'aquesta Llei, l'endeutament comunal a computar està constituït per:

- a) L'endeutament de l'Administració comunal.
- b) L'endeutament de les societats públiques participades per l'Administració comunal definides a l'article 53.1.
- c) L'endeutament de les altres societats participades per l'Administració comunal, sempre que el percentatge de participació sigui superior al 5% o bé que l'Administració comunal tingui almenys un membre en el Consell d'Administració de la societat participada.

2. L'endeutament de les societats públiques, referides a l'apartat 1 b) anterior, participades per l'Administració comunal es computa en la seva totalitat, proporcionalment al percentatge de participació en el seu capital social.

3. Per les altres societats participades per l'Administració comunal referides a l'apartat 1 c) anterior, es computa l'endeutament que superi l'import dels fons propis de l'entitat participada, proporcionalment al percentatge de participació en el seu capital social.

Es consideren fons propis el capital social desemborsat, les reserves, el resultat de l'exercici i els resultats pendents d'aplicació d'acord amb l'últim balanç aprovat.

4. En els casos previstos en els apartats 2 i 3 anteriors, no es computa l'endeutament que hagi estat objecte d'aval per part de l'Administració comunal.

5. L'endeutament comunal comprèn:

- a) Contractació de préstecs i línies de crèdit i operacions financeres amb bancs i caixes d'estalvi radicades al Principat d'Andorra o bé a l'estranger.
- b) Operacions de tresoreria.
- c) Lliurament de lletres de canvi, pagarés o documents similars.
- d) Concessió d'aval i garanties.
- e) Conversió o substitució, total o parcial, d'operacions preexistents.

6. En cap cas l'endeutament comunal es pot instrumentar a través de títols negociables.

Article 44

Classificació

1. L'endeutament comunal es classifica a curt i a llarg termini.

2. Constitueixen operacions d'endeutament a curt termini la contractació d'operacions de tresoreria així com les lletres de canvi, els pagarés i els documents similars, en què el període de temps transcorregut entre la disposició dels fons i la seva cancel·lació no superi l'any.

3. Constitueixen operacions d'endeutament a llarg termini la contractació de préstecs, les línies de crèdit i les operacions financeres, en què el període de temps transcorregut entre la disposició dels fons i la seva cancel·lació és superior a un any.

Aquestes operacions han de ser autoritzades pel Ple del Comú en aprovar l'ordinació anual del pressupost comunal o les ordinacions de crèdit extraordinari o de suplement de crèdit.

Article 45

Avals

1. Tenen la consideració d'aval les garanties que comportin una responsabilitat patrimonial dels comuns.

2. Els comuns, en l'exercici de les seves funcions, poden prestar llur aval o garantia personal a les operacions individualitzades de crèdit de qualsevol naturalesa que concertin persones, físiques o jurídiques, per un import màxim igual a l'endeutament que el Comú hauria con-

tret en cas de finançar directament l'operació.

3. L'import garantit de l'aval computa com a endeutament als efectes del límit establert a l'article 47.

Article 46

Destinació

1. Amb caràcter general, els comuns han de destinar els ingressos derivats de les operacions d'endeutament al finançament d'inversions reals o a la cancel·lació total o parcial dels deutes.

2. Nogensmenys, els comuns poden destinar els ingressos derivats de les operacions d'endeutament a curt termini a finançar despeses corrents amb l'objecte de cobrir les seves necessitats transitòries de tresoreria.

Article 47

Quantia màxima de l'endeutament

1. L'import total de les operacions d'endeutament referides a l'article 43 no pot excedir el 200 % dels ingressos totals liquidats en el pressupost de l'Administració comunal de l'any natural immediatament anterior al de formalització de l'operació, excloent-ne el mateix endeutament i els ingressos procedents de l'alienació del patrimoni.

2. La càrrega financera anual no pot excedir el 20% dels ingressos totals liquidats en el pressupost de l'Administració comunal de l'any natural immediatament anterior al de formalització de l'operació, excloent-ne el mateix endeutament i els ingressos procedents de l'alienació de patrimoni.

La càrrega financera consisteix en la suma de les quantitats destinades, en cada exercici, al pagament de les anualitats, dels interessos i de les comissions financeres corresponents a les operacions de crèdit, inclosos els imports relatius a la possible efectivitat dels avals.

La càrrega financera inclou la corresponent a les societats públiques participades per l'Administració comunal segons els comptes auditats de l'any natural immediatament anterior, proporcionalment al percentatge de participació. El càlcul d'aquesta càrrega financera es determina d'acord amb el paràgraf anterior.

Per a les altres societats participades per l'Administració comunal referides a l'apartat 1 c) de l'article 43, la càrrega financera es calcula proporcionalment al percentatge de participació en el seu capital social, ponderant-la per la part de l'endeutament de la societat esmentada que computa a efectes del càlcul de l'endeutament comunal, respecte al seu endeutament total. El càlcul d'aquesta càrrega financera es determina d'acord amb el segon paràgraf d'aquest apartat.

3. L'import total de les operacions d'endeutament a curt termini no pot excedir el 40% dels ingressos totals liquidats en el pressupost de l'Administració comunal de l'any natural immediatament anterior al de formalització de l'operació, excloent-ne el mateix endeutament i els ingressos procedents de l'alienació de patrimoni.

4. El Comú que superi qualsevol dels límits establerts en els apartats 1 i 2 anteriors, rep la participació dels ingressos de l'Estat en el pressupost de l'any següent que es conegui la desviació, reduïda en un import igual a l'excés d'endeutament sobre el límit establert. Aquest import és dipositat a l'INAF fins al moment en què el Comú compleixi amb els límits establerts.

5. El Tribunal de Comptes informa el Consell General de la quantia d'endeutament i de la situació de cada Comú.

Capítol IV. Sancions no tributàries

Article 48

Òrgan competent per a la imposició de sancions

L'import de les sancions no tributàries percebudes en virtut de les potestats atribuïdes als comuns són acordades i imposades pel Ple del Comú o bé per l'òrgan en què aquest delegui.

Capítol V. Rendiments derivats de la cessió obligatòria de terrenys

Article 49

Definició

Són recursos de dret públic dels comuns els rendiments derivats de la cessió obligatòria de terrenys a què fa referència l'article 8 del Reglament urbanístic, del 5 de setembre de 2002, que

desenvolupa la Llei general d'ordenació del territori i urbanisme, del 24 de gener de 2001.

Títol IV. Recursos de dret privat

Article 50

Definició

1. Són recursos de dret privat dels comuns:

a) Les rendes i els productes dineraris derivats de l'explotació dels béns i drets integrants del patrimoni dels comuns, sempre que aquests béns i drets no estiguin afectats a l'ús o servei públic.

b) La resta d'adquisicions dineràries procedents d'herència, llegat, donació o qualsevol altre títol juridicoprivat.

2. En cap cas tenen la consideració de recursos de dret privat els ingressos que, per qualsevol concepte, procedeixen dels béns integrants del domini públic comunal.

Article 51

Destinació

Els ingressos derivats de l'alienació o gravamen de béns o drets qualificats com a patrimonials no es poden destinar al finançament de despeses corrents.

Títol V. Pressupostos, despeses públiques i comptabilitat

Capítol I. Disposicions generals

Article 52

Normes aplicables al règim de les finances comunals

1. El pressupost i la comptabilitat pública dels comuns es regeixen per:

a) Aquesta Llei.

b) L'ordinació pressupostària i financera dels comuns.

c) La Llei general de les finances públiques, en tot allò que no hagi quedat adaptat en l'ordinació pressupostària i

financera corresponent de cada Comú.

d) Els reglaments i decrets dels comuns que despleguen la seva respectiva ordinació pressupostària i financera.

2. Les normes del text articulat de l'ordinació anual del pressupost comunal concreten i permeten executar per a cada exercici pressupostari els preceptes aplicables.

Article 53

Societats públiques comunals

1. Són societats públiques comunals les societats mercantils, la participació en el capital de les quals per part dels comuns és majoritària o suficient per tenir-ne el control.

2. L'actuació de les societats públiques comunals es desenvolupa d'acord amb les normes del dret privat, sense perjudici de romandre sotmesa al control financer en els termes establerts per l'article 87 i concordants de la present Llei.

Capítol II. Drets i obligacions econòmics de les finances comunals

Secció 1a. Drets econòmics de les finances comunals

Article 54

Drets econòmics

Són drets econòmics de les finances comunals els crèdits derivats de l'aplicació dels recursos definits a l'article 3, i també de la resta de recursos que pertanyen legalment a l'Administració comunal.

Article 55

Gestió

La gestió dels drets econòmics de l'Administració comunal correspon al conseller encarregat de les finances, als cònsols per raó dels serveis que en depenen directament i originen ingressos, i a la resta de consellers en el mateix supòsit.

Article 56

Prescripció

1. Salvat allò que altres lleis estableixen, prescriuen al cap de tres anys:

a) La facultat de l'Administració comunal de liquidar els deutes tributaris i els altres ingressos de dret públic. El termini de prescripció comença a partir de la realització del fet generador o del naixement de l'obligació correlativa.

b) El dret d'exigir el pagament dels deutes liquidats. El termini de prescripció s'inicia amb la notificació de la liquidació.

c) La potestat d'imposar sancions pecuniàries. El termini de prescripció es compta a partir del dia en què es comet la infracció.

2. La prescripció queda interrompuda si el deutor reconeix el deute de forma fefaent davant l'Administració comunal o aquesta li n'exigeix el pagament, també de forma fefaent. En cas d'interrupció de la prescripció el deutor no perd el temps transcorregut abans de la interrupció.

3. La prescripció dels drets econòmics s'aplica d'ofici mitjançant resolució de l'òrgan competent.

Secció 2a. Obligacions econòmiques de les finances comunals

Article 57

Naixement de les obligacions

1. Les obligacions de despesa neixen de les lleis, dels negocis jurídics i normes comunals de tota mena, i dels actes o fets que, segons l'ordenament, generen també les obligacions esmentades.

2. Les obligacions de pagament neixen de l'execució del pressupost comunal, en virtut de la liquidació de les despeses corresponents, i de sentències judicials o resolucions administratives fermes.

Article 58

Gestió

1. La gestió de les obligacions de despesa correspon al Ple del Comú, als cònsols i als consellers segons la secció pressupostària respectiva, pel que fa al

pressupost de l'Administració comunal, sense perjudici de la possibilitat de delegació, total o parcial, en alts càrrecs.

2. Correlativament, les obligacions de pagament les ordena el departament encarregat de les finances, quant al pressupost de l'Administració comunal.

Article 59 *Compliment*

Si l'Administració comunal no paga al creditor de les finances comunals en el termini de tres mesos a partir del reconeixement de l'obligació o de la notificació a la persona interessada de la sentència judicial o de la resolució administrativa fermes, ha d'abonar-li l'interès legal sobre la quantitat deguda, des del dia en el qual hauria d'haver fet efectiu el pagament, amb la reclamació prèvia per escrit del creditor.

Article 60 *Prescripció*

1. Salvat allò que altres lleis estableixin, prescriuen al cap de tres anys:

a) En general, les obligacions de despesa i de pagament. Els terminis de prescripció comencen, en el primer cas, a la data de presentació dels documents justificatius de l'efectivitat de la despesa, i, en el segon cas, a la data de notificació de la liquidació de la despesa o de l'ordre de pagament.

b) En especial, el dret a la devolució d'ingressos indeguts. El termini de prescripció s'inicia el dia de l'ingrés.

2. El dret de reclamar drets i perjudicis prescriu al cap de tres anys a comptar de la data en què es produeix el fet, l'acció o l'omissió que el motiva.

3. La prescripció queda interrompuda si l'Administració comunal reconeix el deute de forma fefaent al creditor, o si aquest li n'exigeix el pagament, també de forma fefaent. En cas d'interrupció de la prescripció l'Administració comunal no perd el temps transcorregut abans de la interrupció.

4. La prescripció de les obligacions econòmiques s'aplica d'ofici mitjançant resolució de l'òrgan competent.

Capítol III. Pressupost comunal

Secció 1a. Principis pressupostaris

Article 61 *Principi d'unitat*

1. El pressupost comunal és l'expressió xifrada, conjunta i sistemàtica de les obligacions que, com a màxim, pot reconèixer l'Administració comunal, i els drets que es prevegin liquidar durant l'exercici corresponent.

2. El pressupost comunal es compon del pressupost de l'Administració comunal i de les previsions dels programes d'actuació de les societats públiques participades per l'Administració comunal.

3. El Ple del Comú ha d'elaborar un pressupost consolidat amb efectes merament informatius.

Article 62 *Principi d'universalitat*

1. El pressupost comunal inclou la totalitat dels ingressos i les despeses que han de realitzar els organismes a què es refereix, de forma que conté:

a) Els estats d'ingressos, que comprenen les estimacions dels diversos drets econòmics a liquidar durant l'exercici.

b) Els estats de despeses, que relacionen els crèdits necessaris per al compliment de les obligacions.

c) Els estats de recursos i dotacions, amb les corresponents estimacions i avaluació de necessitats per a l'exercici, tant d'exploració com de capital, de les societats públiques participades per l'Administració comunal.

2. Els ingressos s'han d'aplicar als respectius pressupostos per l'import íntegre dels drets liquidats, de manera que no es poden atendre obligacions mitjançant minoració dels drets, llevat de les devolucions d'ingressos indeguts.

Article 63 *Principi d'annualitat*

1. El pressupost comunal s'aprova cada any, abans del 31 de desembre, per regir durant l'any següent, sense perjudici del que preveu l'article 70.

2. L'exercici pressupostari coincideix amb l'any natural i hi són imputats:

A) A l'estat d'ingressos:

a) Els drets liquidats durant l'exercici de què es tracti, sigui quin sigui el període del qual derivin.

b) Els drets cobrats fins al 31 de gener següent, encara que s'hagin liquidat en exercicis anteriors.

B) A l'estat de despeses:

a) Les obligacions liquidades durant el mateix exercici, encara que procedeixin de despeses autoritzades en exercicis anteriors.

b) Les obligacions pagades fins al 31 de gener següent, sempre que corresponguin a despeses liquidades abans d'acabar l'exercici pressupostari.

2. Els romanents dels crèdits pressupostaris queden anul·lats en finalitzar l'exercici pressupostari, salvat allò que estableix l'article 64.3.

Article 64 *Principi d'especialitat (qualitativa, quantitativa i temporal)*

1. Cada crèdit es destina exclusivament a la despesa especificada en el pressupost respectiu, llevat de les modificacions que se'n poden aprovar segons l'article 71.

2. Els crèdits consignats en els estats de despeses, llevat dels supòsits de suplementos de crèdits i de crèdits ampliables conforme als articles 72 i 73 respectivament, tenen un abast limitatiu i vinculant a nivell de concepte per a la generalitat de les despeses, i a nivell de programa per a les despeses d'inversió, encara que no siguin plurianuals, i, per consegüent, no es poden autoritzar despeses l'import de les quals excedeixi els crèdits pressupostaris d'acord amb la vinculació respectiva.

3. A càrrec dels crèdits consignats en el pressupost respectiu tan sols es poden contreure obligacions a liquidar durant l'exercici pressupostari. Això no obstant:

A) S'apliquen als crèdits del pressupost vigent, en el moment d'expedició de llurs ordres de pagament, les obligacions següents:

a) Les que resulten de la liquidació d'endarreriments a favor del personal inclòs en nòmines del pressupost comunal.

b) Les derivades d'exercicis anteriors i liquidades durant el període de què es tracti i que haurien d'haver estat imputades a crèdits ampliables.

B) S'incorporen al pressupost de l'exercici següent, per acord del Ple del Consell de Comú o dels respectius consells d'administració de les societats públiques comunals, segons els casos:

a) Els crèdits extraordinaris, els suplementos de crèdit i les transferències de crèdits aprovats durant l'últim trimestre de l'exercici pressupostari i no liquidats, totalment o parcialment, durant aquell mateix exercici.

b) Els crèdits corresponents a despeses plurianuals i no liquidats, totalment o parcialment, durant l'exercici pressupostari.

c) Els crèdits per a despeses d'inversió real no plurianuals, compromeses fins al 31 de desembre.

d) Els crèdits que emparin compromisos de despesa corrent concrets i que, per causes justificades, no s'hagin pogut realitzar durant el mateix exercici.

e) Els reintegraments de pagaments indeguts i les aportacions d'entitats realitzats durant l'últim trimestre de l'exercici pressupostari.

Article 65

Principi de no afectació dels ingressos

Els ingressos de les finances comunals es destinen a satisfer indistintament el conjunt de les seves obligacions, llevat de les contribucions especials o que tinguin establerta per llei o per ordinació la destinació o l'afectació a finalitats determinades.

Secció 2a. Estructura pressupostària

Article 66

Norma general

El pressupost comunal s'ajusta a l'estructura del pressupost de l'Administració general.

Article 67

Estat d'ingressos i de despeses

L'estat d'ingressos i de despeses s'ha d'adaptar a la classificació econòmica adoptada pel pressupost general de l'Estat, definida en l'article 18 de la Llei general de les finances públiques.

Secció 3a. elaboració i aprovació

Article 68

Formació del projecte. Documentació annexa

1. El conseller encarregat de les finances, d'acord amb les directrius rebudes del Ple del Comú, prepara el projecte de pressupost de l'Administració comunal amb les propostes formulades per tots els departaments.

2. El projecte de pressupost de l'Administració comunal conté la proposta de text articulat de l'ordinació del pressupost comunal i els estats d'ingressos i de despeses; s'hi adjunta, a més, la documentació següent:

a) Una memòria explicativa que justifiqui les variacions més importants respecte al pressupost anterior i, especialment, si és el cas, la necessitat de nou endeutament, tot especificant-ne les possibles característiques i modalitats. A la memòria s'han d'exposar les bases utilitzades per a l'avaluació dels ingressos, les operacions de crèdit previstes, la suficiència dels crèdits per atendre el compliment de les obligacions exigibles i les despeses de funcionament dels serveis i, en conseqüència, l'efectiu equilibri del pressupost.

b) Un informe sobre la necessitat dels crèdits per a transferències corrents i de capital que ha d'incloure, a més del seu import, el detall de les característiques i condicions financeres en què es prevegin concertar amb especial referència a la càrrega financera del Comú abans i després de la seva formalització.

c) Un informe sobre l'endeutament que inclogui, com a mínim, la informació necessària per l'aplicació del

capítol tercer del títol tercer de la present Llei.

d) Qualsevol altra informació que el Ple del Comú estimi convenient.

3. Els consells d'administració de les societats públiques participades per l'Administració comunal aproven llurs projectes de programes d'actuació, inversions i finançament i els trameten a l'Administració comunal a través del departament encarregat de les finances abans del dia 20 de setembre.

Article 69

Tramitació del projecte i aprovació de l'ordinació del pressupost comunal

1. El conseller encarregat de les finances trameta el projecte de pressupost al Ple del Comú, perquè aquest l'examini i l'aprovi.

2. L'aprovació del projecte pel Ple del Comú en comporta la conversió en ordinació del pressupost comunal.

3. Sense perjudici de la necessitat d'una aprovació global del projecte, inclosos el text articulat de l'ordinació i totes les bases d'execució, el Ple del Comú aprova els estats de despeses i dotacions a nivell de concepte, i de programa en el cas de despeses d'inversió.

4. El pressupost comunal ha de ser aprovat de manera que els estats de despeses i els estats d'ingressos quedin equilibrats.

Article 70

Pròrroga pressupostària

1. Si abans d'acabar l'exercici, el Ple del Comú no aprova l'ordinació del pressupost comunal queden prorrogats automàticament per dotzenes parts els pressupostos de l'exercici anterior quant a llurs crèdits definitius de despeses corrents, així com el text articulat de l'ordinació del pressupost i les bases d'execució.

2. La pròrroga no afecta els crèdits per a despeses corresponents a atencions que han finalitzat durant l'exercici del pressupost prorrogat.

3. Els cònsols, amb l'acord previ del Ple del Comú poden posar en vigor les despeses d'inversió previstes en el projecte de pressupost de l'Administració

comunal pendent d'aprovació i que ja havien estat aprovades amb el caràcter de despeses plurianuals.

4. Els presidents dels consells d'administració, amb l'acord previ d'aquests consells mateixos, de les societats públiques participades per l'Administració comunal, tenen també la facultat esmentada en l'anterior apartat 3.

Secció 4a. Modificació i ampliació dels crèdits pressupostaris

Article 71

Modificació qualitativa: crèdits extraordinaris

1. Quan calgui contreure obligacions que comportin despeses no incloses en el pressupost comunal i que, atesa llur necessitat i urgència, no es puguin o no convingui ajornar fins a l'exercici següent, els cònsols poden acordar la presentació d'un projecte d'ordinació de crèdit extraordinari per a la seva aprovació pel Ple del Comú.

2. El projecte d'ordinació de crèdit extraordinari ha d'incloure la determinació dels ingressos concrets destinats a finançar el crèdit extraordinari i que poden ser: més recaptació d'ingressos respecte als previstos; transferències d'altres crèdits que s'estimin reduïbles; aplicació de contribucions especials; nou endeutament; disminució de la tresoreria o venda de béns patrimonials. El projecte s'ha d'acompanyar d'una memòria explicativa que justifiqui la necessitat i urgència de realitzar l'obra o de prestar el servei de què es tracti.

3. No es poden aprovar crèdits extraordinaris pel fet d'haver-se contret obligacions sense dotació pressupostària llevat dels supòsits d'avenços de fons a què es refereix l'article 76.

4. No es considera crèdit extraordinari la dotació mitjançant transferència de crèdit regulada per l'article 74, de despeses corrents no incloses en el pressupost però previstes formalment i genèricament a nivell de concepte en l'estructura pressupostària.

Article 72

Modificació quantitativa: (I) suplementes de crèdit

1. Quan calgui contreure obligacions que comportin despeses la dotació de les quals sigui insuficient per satisfer-les i quan, atesa llur necessitat i urgència, no es puguin o no convingui ajornar fins a l'exercici següent, els cònsols poden acordar la presentació d'un projecte d'ordinació de suplement de crèdit per a la seva aprovació pel Ple del Comú. S'aplica en aquest cas l'apartat 2 de l'article 71.

2. No es poden aprovar suplementes de crèdit pel fet d'haver-se contret obligacions amb dotació pressupostària insuficient llevat dels supòsits d'avenços de fons a què es refereix l'article 76.

3. No es considera suplement de crèdit la dotació complementària, mitjançant transferència de crèdit de la forma regulada per l'article 74, de despeses corrents ja incloses en el pressupost.

Article 73

Modificació quantitativa: (II) crèdits ampliables

Tenen el caràcter d'ampliables, fins a una suma igual a l'import de les obligacions que calgui comprometre, els crèdits per als quals així ho estableixi de forma expressa i taxativa el text articulat de l'ordinació de pressupost comunal i que es trobin en algun dels dos casos següents:

- Despeses l'import de les quals, a causa de llur naturalesa, sigui de difícil previsió a l'hora d'aprovar el pressupost.
- Despeses finançades amb l'afectació d'ingressos determinats, d'acord amb l'Article 65.

Article 74

Modificació quantitativa: (III) transferències de crèdit

1. Les transferències relatives a despeses de capital es tramiten com els crèdits extraordinaris i els suplementes de crèdits, conforme als articles 71 i 72.

2. Les transferències relatives a despeses corrents, amb les finalitats expressades a l'article 71.4 i a l'article 72.3, poden

ser acordades pels cònsols amb les limitacions següents:

- Es poden referir només als crèdits inclosos en un mateix departament.
- No poden afectar els crèdits per a remuneracions de personal, ni les despeses financeres, ni els crèdits aprovats per ordinacions de crèdits extraordinaris o suplementes de crèdit.
- No poden reduir crèdits per a despeses destinades a subvencions nominatives ni els augmentats per suplementes o transferències de crèdit.
- No poden minorar crèdits ampliables.
- Els cònsols poden delegar la potestat prevista als apartats anteriors en el conseller encarregat de les finances.

Article 75

Generació de crèdits

Poden generar crèdits, o si és el cas ampliació de crèdits, dins l'estat de despeses del pressupost els ingressos derivats de les operacions següents:

- Aportacions de persones físiques o jurídiques exigibles d'acord amb la legislació vigent, per finançar despeses juntament amb els comuns.
- Alienació de béns dels comuns.
- Prestació de serveis.
- Reembossament de préstecs.

Article 76

Utilització anticipada de crèdits: avenços de fons

1. En casos d'extrema urgència, el Ple del Comú pot autoritzar els cònsols perquè atorguin avenços de fons per tal de finançar despeses no dotades o amb dotació insuficient i fins a un límit màxim de 5 % de l'estat de despeses.

2. Aquests avenços han de ser objecte de ratificació posterior amb l'aprovació de crèdits extraordinaris o suplementes de crèdit segons escaigui.

3. Si el Ple del Comú no aprova les ordinacions de crèdit extraordinari o de suplement de crèdit, els avenços de fons s'han de cancel·lar a càrrec dels crèdits del departament respectiu, la reducció

dels quals ocasioni menys trasbals al servei públic.

Article 77

Extensió temporal dels crèdits: despeses plurianuals

1. Les despeses plurianuals es poden estendre durant un màxim de cinc anys i es poden referir tant a despeses corrents com a despeses de capital.

2. Les despeses plurianuals han de ser aprovades pel Ple del Comú en l'ordinació anual del pressupost comunal o en una ordinació separada, acompanyada d'una memòria explicativa.

3. Tanmateix el Ple del Comú pot decretar despeses plurianuals corrents per a subministraments, arrendaments de béns mobles i immobles, prestació de serveis i assistència tècnica sempre, però, que l'ordinació del pressupost comunal n'estableixi els supòsits i la quantitat màxima per a l'exercici.

4. Les despeses plurianuals aprovades durant l'exercici són efectives a partir de llur incorporació en el pressupost de l'exercici següent. Això no obstant, quan l'ordinació corresponent ho especifiqui, es poden iniciar els projectes i les actuacions a què es refereix si hi ha previstos prou crèdits en el pressupost en curs. Qualsevol modificació dels crèdits pressupostaris com a conseqüència de la inclusió de despeses plurianuals ha d'atènyer-se a les disposicions dels articles 71 a 74, ambdós inclosos.

5. L'existència prèvia d'ordinacions de despeses plurianuals obliga a incloure els crèdits corresponents en elaborar el pressupost següent si tenen previstos terminis d'execució i afectació anual d'imports. Altrament, el Ple del Comú ha de determinar la quantitat atribuïda a cada exercici en elaborar el pressupost.

6. Si no se segueix la norma de l'apartat anterior, el Ple del Comú ha de justificar-ho en la memòria adjunta al projecte de pressupost comunal.

7. La norma de l'apartat 5 del present article és d'aplicació general encara que variïn les condicions tecnicoadministratives previstes en les ordinacions de despeses plurianuals. Aquestes alteracions s'han d'incloure, com a justificants de

despeses diferents de les previstes, en la memòria esmentada a l'apartat anterior.

Secció 5a. Execució de l'estat d'ingressos

Article 78

Procediment administratiu de l'execució dels drets econòmics: fases

L'execució de cada dret econòmic s'ha d'ajustar a les normes reguladores corresponents.

Secció 6a. Execució de l'estat de despeses

Article 79

Procediment administratiu de l'execució de les despeses: fases

La gestió del pressupost de despeses es realitza en les fases següents el contingut de les quals s'estableix en la Llei general de les finances públiques:

- a) Proposta de despesa
- b) Autorització de despesa
- c) Compromís de despesa
- d) Proposta de liquidació
- e) Proposta de pagament
- f) Liquidació de despesa
- g) Pagament material o efectiu

Els comuns poden, en la forma que estableixi l'ordinació corresponent, incloure en un sol acte administratiu dues o més fases d'execució de les enumerades en l'apartat anterior.

Article 80

Ordenació de despeses

1. La facultat d'emetre propostes de despesa correspon als cònsols o als consellers, que les han de trametre al departament encarregat de les finances, als efectes de fiscalització i comptabilització.

2. La competència per autoritzar despeses correspon als cònsols o al Ple del Comú, fins al límit quantitatiu que determini cada any al text articulat de l'ordinació del pressupost comunal.

3. Els òrgans gestors corresponents de l'Administració comunal han de trametre

llurs compromisos de despesa i llurs liquidacions de despesa al departament encarregat de les finances, als efectes de fiscalització i comptabilització.

4. Els compromisos de despesa han d'anar acompanyats de la documentació o les referències adequades demostratives del compliment de les normes reguladores de la contractació.

5. Les liquidacions de despesa han d'anar acompanyades del certificat d'obra, factura o document justificatiu anàleg, inclosa la declaració de la persona responsable en el sentit d'haver-se executat l'obra, prestat el servei o rebut el subministrament o l'adquisició de conformitat.

6. El Ple del Comú pot aprovar els models de documentació necessària per al desplegament del procediment administratiu d'ordenació de despeses, d'acord amb criteris de màxima simplificació i de mínim cost burocràtic.

Article 81

Ordenació de pagaments: pagaments en ferm i a justificar

1. Un cop liquidada la despesa, els cònsols han de proposar el pagament de l'obligació. S'exceptuen del requisit previ de liquidació:

- a) Els pagaments urgents, els quals, però, necessiten en qualsevol cas l'empara d'una autorització o un compromís de despesa i resolució dels cònsols, comunicada al departament encarregat de les finances.
- b) Els pagaments a justificar als quals es refereix l'apartat 5 d'aquest article, i que requereixen, però, l'autorització prèvia de la despesa corresponent.

2. L'ordenació de pagaments correspon al conseller encarregat de les finances, que pot delegar-la en un altre conseller. Això no obstant, si el conseller encarregat de les finances considera que l'assumpte a què el pagament es refereix té prou importància per justificar-ne el tràmit pot dur-lo a deliberació i acord del Ple del Comú. En tot cas, els cònsols poden reservar-se l'ordenació de tipus determinats de pagaments o de pagaments concrets.

3. Les ordres de pagament s'estenen a nom del creditor directe, llevat dels casos dels pagaments a justificar i dels

supòsits d'endós, en què ho són a nom de l'endossatari i s'hi fa constar l'endossant.

4. L'ordenació de pagaments és en ferm com a norma general, i a justificar quan no es pot acompanyar de la documentació justificativa en el moment de la seva expedició. El text articulat de l'ordinació del pressupost comunal ha d'indicar els supòsits en què són admissibles els pagaments a justificar.

5. Els perceptors dels pagaments a justificar queden obligats a presentar la liquidació, amb les comprovacions documentals oportunes, de les quantitats percebudes, en el termini de tres mesos i, en tot cas, abans del 15 de gener de l'exercici següent. Transcorregut aquest termini i un mes addicional sense haver-ho fet s'incoa expedient contra els responsables.

6. Les quantitats resultants de pagaments a justificar han d'ingressar-se, en els casos que determini el text articulat de l'ordinació del pressupost comunal, en un compte bancari designat pel conseller encarregat de les finances i sota el control de la Intervenció Comunal.

7. Per al pagament material cal, pel cap baix, la signatura del conseller encarregat de les finances o, per delegació seva, d'un altre conseller.

8. El pagament es pot fer en efectiu metàl·lic, mitjançant documents acreditatius del pagament, xecs bancaris, transferències bancàries o, si la persona interessada ho demana expressament per escrit, a través de compensació amb drets econòmics de les finances comunals contra el mateix creditor.

Secció 7a. Liquidació del pressupost comunal

Article 82

Liquidació pressupostària: forma i abast

El pressupost de cada exercici es liquida pel que fa a la recaptació de drets i al pagament de les obligacions el dia 31 de desembre de l'any natural corresponent, i els ingressos i els pagaments queden a càrrec de la tresoreria, segons les seves contraccions respectives.

Els comuns han de confeccionar la liquidació del seu pressupost abans del dia primer de març de l'exercici següent.

L'aprovació de la liquidació del pressupost correspon al Ple del Comú amb l'informe previ de la Intervenció.

En el cas de liquidació del pressupost amb romanent de tresoreria negatiu, el Ple del Comú ha de procedir, en la primera sessió que dugui a terme, a la reducció de despeses del nou pressupost per una quantia igual al dèficit produït. Aquesta reducció només es pot revocar per acord del Ple del Comú, a proposta del cònsol i amb l'informe previ de la Intervenció, quan l'execució normal del pressupost i la situació de la tresoreria ho permetin.

Si no és possible reduir despeses, es pot concertar una operació de crèdit pel seu import, sempre que es donin les condicions assenyalades en la Llei de les finances públiques.

Si no s'adopta cap de les mesures previstes en els apartats anteriors, el pressupost de l'exercici següent haurà d'aprovar-se amb un superàvit inicial de quantia no inferior al dèficit esmentat.

De la liquidació de cadascun dels pressupostos i dels estats financers de les societats públiques comunals, una vegada feta la seva aprovació, se'n dona compte al Ple del Comú en la primera sessió que dugui a terme.

Article 83

Operacions de tancament

El conseller encarregat de les finances, amb l'acord previ del Ple del Consell del Comú, pot dictar cada any, abans de l'1 de desembre, les instruccions oportunes relatives al tancament dels pressupostos, sobretot als efectes de facilitar i homologar el compliment de les disposicions de l'article 63.

Secció 8a. Control pressupostari

Article 84

Finalitat i modalitats

1. El control pressupostari té la finalitat de comprovar i verificar si l'execució dels pressupostos s'ajusta a les normes i

els principis, jurídics o d'una altra naturalesa, que la regeixen, als objectius que es pretenen i a l'economicitat i eficiència de la despesa comunal.

2. El control pressupostari adopta les modalitats de control de legalitat, control d'oportunitat econòmica, control financer, control d'eficàcia i control polític.

Article 85

Control de legalitat

1. El control de legalitat té per objecte vetllar pel compliment de l'ordenament jurídic mitjançant la fiscalització de tots els actes, els documents i els expedients de l'Administració comunal i les societats públiques participades per l'Administració comunal amb incidència sobre les finances comunals, que determinin la liquidació de drets i obligacions de contingut econòmic, així com els ingressos i els pagaments que en derivin, i la recaptació i l'aplicació dels cabals.

2. L'exercici de la funció interventora comprèn:

a) La intervenció crítica o prèvia de tot acte, document o expedient susceptible de produir drets o obligacions de contingut econòmic o moviment de fons de valors.

b) La intervenció formal i material del pagament.

c) La intervenció i comprovació material de les inversions i de l'aplicació de les subvencions.

3. Si en l'exercici de la funció interventora l'òrgan interventor es manifesta en desacord amb el fons o amb la forma dels actes, documents o expedients examinats, ha de formular les seves objeccions per escrit abans de l'adopció de l'acord o resolució.

4. Quan la disconformitat es refereixi al reconeixement o la liquidació de drets a favor del Comú, l'oposició es formalitza en una nota d'objecció que en cap cas suspèn la tramitació de l'expedient.

Si l'objecció afecta la disposició de despeses, el reconeixement d'obligacions o l'ordenació de pagaments, se suspèn la tramitació de l'expedient fins que se solucioni en els supòsits següents:

a) Quan es basi en la insuficiència de crèdit o en una proposta de crèdit inadequada.

b) Quan no hagin estat fiscalitzats els actes que van donar origen als pagaments.

c) En els casos d'omissió en l'expedient de requisits o tràmits essencials.

d) Quan l'objecció derivi de comprovacions materials d'obres, subministraments, adquisicions i serveis.

5. Quan l'òrgan a qui afecti l'objecció no hi estigui d'acord, correspon al cònsol resoldre la discrepància, i la seva resolució és executiva. Aquesta facultat no és pot delegar en cap cas.

No obstant l'establert en el paràgraf anterior, correspon al Ple del Comú la resolució de les discrepàncies quan es basin en insuficiència o inadequació de crèdit o es refereixin a obligacions o despeses l'aprovació de les quals sigui de la seva competència.

6. L'òrgan interventor eleva un informe al Ple del Comú de totes les resolucions adoptades pel cònsol contràries a les objeccions presentades, i també un resum de les principals anomalies detectades en matèria d'ingressos.

7. No estan sotmesos a intervenció prèvia les despeses de material no inventariable, els contractes menors ni els de caràcter periòdic i altres de tracte successiu, una vegada intervinguda la despesa corresponent al període inicial de l'acte o contracte del qual derivin o les seves modificacions ni tampoc altres despeses menors de 3.000,00 euros que d'acord amb la normativa vigent es facin efectius a través del sistema de bestretes de caixa fixa.

El Ple del Comú pot acordar, a proposta del cònsol i amb l'informe previ de l'òrgan interventor, que la intervenció prèvia es limiti a comprovar els aspectes següents:

Que hi hagi prou crèdit i que es proposi l'adequat. En el cas de compromisos de despesa de caràcter plurianual, a més s'ha de comprovar el compliment de l'article 77.

Que les obligacions o despeses es generen per òrgan competent.

Les altres qüestions que per la seva transcendència en el procés de gestió determini el Ple del Comú a proposta del cònsol.

L'òrgan interventor pot formular les observacions complementàries que consideri convenients, sense que en cap cas tinguin efectes suspensius en la tramitació dels expedients corresponents.

Les obligacions o les despeses sotmeses a fiscalització limitada han de ser objecte d'una altra intervenció amb posterioritat, exercida sobre una mostra representativa dels actes, documents o expedients mitjançant tècniques de mostreig d'auditoria.

Els òrgans de control intern que realitzin les fiscalitzacions amb posterioritat han d'emetre un informe escrit amb totes les observacions i les conclusions pertinents. Aquest informe es tramet al Ple del Comú amb les observacions dels òrgans gestors.

Els comuns poden determinar, mitjançant acord del Ple, la substitució de la fiscalització prèvia de drets per la constància en comptabilitat i per actuacions de comprovació posteriors mitjançant tècniques de mostreig o auditoria.

Article 86

Control d'oportunitat econòmica

1. El control d'oportunitat econòmica té per finalitat:

a) Determinar, tant qualitativament com quantitativament, les conseqüències que la realització de determinades despeses tindria per a les finances comunals i l'execució normal del pressupost comunal, i singularment, l'estimació de les noves despeses que previsiblement es derivarien de la que és objecte del control.

b) Qualificar la incidència d'una determinada despesa sobre l'economia comunal i la situació conjuntural.

2. Aquest tipus de control s'efectua arran de la proposta de despesa i es formalitza, quan escau, mitjançant informe en cada cas de la Intervenció Comunal, sense perjudici dels informes periòdics globals que aquesta Intervenció consideri adients.

Article 87

Control financer

1. El control financer consisteix a comprovar el funcionament economicofinancer de les societats públiques participades per l'Administració comunal i de les entitats privades que reben subvencions, préstecs, avals i altres ajuts a càrrec del pressupost comunal.

Aquest control té per objecte informar sobre la presentació adequada de la informació financera, el compliment de les normes i directrius que siguin aplicables i el grau d'eficàcia i eficiència en la consecució dels objectius previstos.

2. El control financer és dirigit per la Intervenció Comunal almenys una vegada a l'any, mitjançant procediments d'auditoria que substitueixen la fiscalització prèvia de les operacions corresponents i que se cenyeixen a la comprovació dels ingressos i els pagaments realitzats, la comprovació material de les existències i la verificació dels llibres de comptabilitat, balanços i comptes d'explotació i d'altres comptes i estats que siguin preceptius.

Com a resultat del control efectuat la Intervenció Comunal elabora un informe escrit amb totes les observacions i les conclusions que se'n dedueixin. Aquest informe, juntament amb les al·legacions efectuades per l'òrgan auditat s'envien al Ple del Comú perquè els examini.

Article 88

Control d'eficàcia

El control d'eficàcia té per objecte la comprovació periòdica del grau de compliment dels objectius així com l'anàlisi del cost de funcionament i del rendiment dels serveis o inversions respectius.

Article 89

Exercici de les funcions de control

Les persones responsables de la funció interventora i les que es designin per dur a terme el control financer i d'eficàcia, exerceixen la seva funció amb plena independència i poden recollir tota la informació que considerin necessària, efectuar l'examen i la comprovació dels llibres, comptes i documents oportuns, verificar els arqueigs i recomptes, i sol·licitar de qui correspongui, quan la naturalesa de l'acte, document o

expedient que hagi de ser intervingut ho requereixi, els informes tècnics i l'assessorament que estimin necessaris.

Article 90

Control polític

1. El control polític és l'exercit pel Ple del Comú sobre l'execució del pressupost comunal i el compliment de disposicions de naturalesa pressupostària.

2. El control polític durant l'execució del pressupost comunal pot ser efectuat:

- a) Mitjançant precís i preguntes i interpellacions al Ple del Comú, mocions de censura i comissions d'investigació.
- b) Mitjançant l'examen dels estats d'execució del pressupost comunal i de les seves modificacions, i també dels moviments i de la situació de la tresoreria.

3. El control polític després de la liquidació del pressupost comunal es realitza amb l'examen i l'aprovació, si escau, dels comptes comunals dintre els sis mesos següents a la seva presentació.

Capítol IV. Intervenció comunal

Article 91

Naturalesa i abast

La Intervenció Comunal és el centre:

- a) Director de la comptabilitat administrativa.
- b) Titular dels controls de legalitat, d'oportunitat econòmica i financer.
- c) Responsable de les funcions d'estudi, informe i assessorament que, d'acord amb l'ordenament jurídic, li siguin encomanades.

Article 92

Organització

1. La Intervenció Comunal és adscrita orgànicament a la comissió encarregada de les finances i la seva estructura orgànica l'estableix, a proposta de l'interventor comunal, el Ple del Comú, amb la conformitat prèvia del conseller encarregat de les finances.

2. L'interventor comunal és el cap de la Intervenció Comunal. És nomenat pel Ple del Comú, a proposta dels cònsols escoltat el conseller encarregat de les finances, per la durada del mandat comu-

nal, sense perjudici de la possibilitat de dimissió o cessament.

Article 93

Funcions

1. La Intervenció Comunal gaudeix, per a l'exercici de les seves funcions, de plena autonomia i, tant l'interventor comunal com els interventors delegats han de ser atesos per qualsevol òrgan de l'Administració comunal a qui ho sol·licitin, en les demandes raonades que facin de dades, informes o documentació.

2. Correspon a la Intervenció Comunal, com a centre director de la comptabilitat administrativa, l'exercici de les funcions següents:

a) Revisar els registres comptables d'ingressos i despeses en totes les seves fases, que reflecteixin finalment els moviments de cabals públics de la tresoreria.

b) Formar i redactar els comptes generals per presentar-los al Ple del Comú.

c) sotmetre a l'aprovació del Ple del Comú les modificacions del pla general de comptabilitat pública que es considerin oportunes per ajustar-lo a l'estructura i al funcionament del Comú.

d) Inspeccionar la comptabilitat de les societats públiques participades per l'Administració comunal, i també verificar la comptabilitat de les entitats obligades a presentar-la pel fet de rebre subvencions pressupostàries.

e) Elaborar els comptes econòmics del sector públic depenent de l'Administració comunal.

3. Corresponen a la Intervenció Comunal, com a titular dels controls de legalitat, d'oportunitat econòmica i financer les funcions següents:

a) Fiscalitzar els actes, els documents i els expedients de l'Administració comunal, les entitats de dret públic i les societats públiques participades pel Comú amb incidència sobre les finances comunals, d'acord amb l'article 85.

b) Informar el Ple del Comú, quan escaigui, sobre l'oportunitat econòmica de les despeses, en els termes establerts per l'article 86.

c) Dirigir les auditories que es realitzin als efectes del control financer regulat a l'article 87.

4. Corresponen a la Intervenció Comunal les funcions d'estudi, informe i assessorament següents:

A) Amb relació al pressupost comunal i a la seva gestió:

a) Col·laborar en l'elaboració del projecte si és requerida a aquest efecte.

b) Verificar i autoritzar la liquidació dels pressupostos.

c) Informar sobre les propostes d'endeutament, les autoritzacions al Ple del Comú d'avenços de fons i els projectes de crèdits extraordinaris, suplementos i transferències de crèdit.

d) Interposar recursos, si escau, contra actes de gestió d'ingressos públics.

e) Conformar prèviament els actes, els documents o els recursos que produeixin obligacions i moviment de cabals públics, i especialment la devolució d'ingressos indeguts i la prescripció de drets i obligacions i, en general, vetllar pels interessos econòmics de l'Administració comunal.

f) Informar sobre els recursos presentats al Comú, i que es refereixin a assumptes de naturalesa economico-financera.

g) Informar del compliment dels límits d'endeutament establerts en la present Llei.

B) Amb relació a la contractació d'obres, serveis, subministraments i adquisicions:

a) Dictaminar sobre els projectes de contractes, plecs de clàusules i pressupostos d'obres, serveis i adquisicions de tota mena.

b) Formar part de les meses de contractació.

c) Informar sobre les propostes de resolució de contractes.

d) Fer observacions o objeccions a les actes de recepció i de comprovació de serveis, obres i adquisicions.

C) Amb relació al personal:

a) Informar prèviament sobre els concursos d'accés a la funció pública comunal i els contractes de personal.

b) Fiscalitzar les nòmines de personal.

D) Amb relació al patrimoni:

a) Dirigir la formació i l'actualització de l'inventari patrimonial i autoritzar els inventaris de tota mena.

b) Informar les propostes d'alienació de béns i drets de qualsevol naturalesa.

E) La resta de funcions d'estudi i assessorament que li encomani el Ple del Comú sempre que siguin compatibles amb les anteriors.

Capítol V. Comptabilitat pública

Article 94

Principi general

1. L'Administració comunal queda sotmesa al règim de comptabilitat pública en els termes previstos en aquesta Llei i en les disposicions reglamentàries que la despleguen.

2. La subjecció al règim de comptabilitat pública comporta l'obligació de retre compte de les operacions respectives, sigui quina sigui la seva naturalesa, al Ple del Comú.

Article 95

Finalitats

Les finalitats de la comptabilitat pública són:

a) Enregistrar l'execució del pressupost comunal.

b) Determinar els moviments i la situació de la tresoreria.

c) Reflectir la composició, les variacions i la situació del patrimoni.

d) Proporcionar les dades necessàries per a la formació i el retiment dels comptes comunals.

e) Facilitar la informació adequada per a l'elaboració dels comptes econòmics del sector públic depenent del Comú, plasmats en el Pla general de comptabilitat pública.

f) Oferir la informació econòmica i financera necessària per a l'adopció de decisions polítiques i administratives.

g) Proporcionar les dades necessàries per al càlcul i el seguiment dels límits d'endeutament establerts en aquesta Llei.

Article 96

Organització

A la Intervenció Comunal li correspon portar i desenvolupar la comptabilitat financera i el seguiment en termes financers de l'execució dels pressupostos d'acord amb les normes generals i les dictades pel Ple de Comú.

Article 97

Abast de la gestió comptable: comptes especials i comptes comunals

1. La gestió comptable es concreta i es formalitza de la manera següent:

a) Gestió comptable d'ingressos, referida a les fases de liquidació i cobrament, com a resultat de la qual es forma el compte d'ingressos, estructurat en dues parts, una de gestió de l'estat d'ingressos i l'altra de drets de tresoreria.

b) Gestió comptable de despeses, referida a les fases d'autorització, compromís, liquidació, ordenació de pagaments i pagaments efectius, com a resultat de la qual es forma el compte de despeses, estructurat en dues parts, una de gestió de l'estat de despeses, i l'altra de situació de les ordres de pagament pendents.

c) Gestió comptable de tresoreria, referida a les operacions de cobraments i de pagaments, tant pressupostàries com extrapressupostàries, com a resultat de la qual es forma el compte de tresoreria, estructurat en tres parts: cobraments i pagaments de pressupost; operacions extrapressupostàries, i saldo o existència de tresoreria.

d) Gestió comptable del patrimoni, referida als béns del patrimoni en començar l'exercici, a les adquisicions i alienacions que es realitzin durant el seu decurs i a la situació patrimonial existent en acabar el període, com a resultat de la qual es forma el compte de patrimoni.

e) Gestió comptable de l'endeutament, referida a la situació de l'endeutament al principi i al final de

l'exercici, com a resultat de la qual es forma el compte d'endeutament.

2. Els comptes especials anteriors s'apleguen i refonen en els comptes comunals, dels quals se n'elaboren dos cada any: el de l'Administració comunal i el de les societats públiques participades per l'Administració comunal.

Article 98

Informació de la comptabilitat

El conseller encarregat de les finances ha de trametre al Ple del Comú, trimestralment i dintre del trimestre següent, una memòria explicativa de l'execució del pressupost de l'Administració comunal i de les seves modificacions, així com els moviments i la situació de la tresoreria. La mateixa comesa han de realitzar els directors de les entitats de dret públic participades pel Comú respecte als pressupostos respectius.

Capítol VI. Tresoreria comunal

Article 99

Composició

Constitueixen la tresoreria del Comú tots els recursos financers, siguin diners, siguin valors o crèdits del Comú tant per operacions pressupostàries com extrapressupostàries. Aquests recursos i les variacions que experimentin estan subjectes a fiscalització i han de ser enregistrats segons les normes de la comptabilitat pública.

Article 100

Organització i funcions

1. L'organització de la tresoreria comunal correspon al Ple del Comú, a proposta del conseller encarregat de les finances.

2. Dins de l'organització aprovada pel Ple del Comú cada entitat parapública o de dret públic comunal ha d'establir el règim de la seva tresoreria d'una forma coordinada amb l'Administració comunal.

3. Són funcions encomanades a la tresoreria comunal:

a) Recaptar els ingressos i pagar les obligacions de les finances comunals.

b) Centralitzar comptablement tots els cabals i valors generats per operacions

pressupostàries i extrapressupostàries, sense perjudici de l'existència material de caixes auxiliars.

c) Les altres funcions que derivin de les esmentades en els paràgrafs anteriors o que s'hi relacionin.

4. Les funcions de la tresoreria comunal poden ser realitzades a través d'entitats bancàries si ho acorda el Ple del Comú.

Capítol VII. Responsabilitats

Article 101

Classes de responsabilitat

1. Les accions i les omissions, tant intencionades com culpables, que ocasionen, directament o indirectament, perjudici econòmic a les finances comunals determinen l'exigència de responsabilitat civil, penal i administrativa, segons els casos.

2. La responsabilitat civil consisteix en el deure d'indemnitzar les finances comunals per raó dels danys i els perjudicis produïts per les accions o les omissions.

3. La responsabilitat penal deriva de la comissió de delictes majors o menors o de contravencions tipificades en el Codi penal i en perjudici de les finances comunals. La responsabilitat penal comporta sempre la civil.

4. La responsabilitat administrativa neix de la realització, per part de les persones al servei de les administracions comunals, d'accions o omissions tipificades com a faltes en les normes reguladores de la funció pública i, especialment, en els capítols V i VI del Codi de l'Administració.

5. S'exclouen del present capítol les infraccions tributàries regulades en altres lleis, sense perjudici, si és el cas, d'exigència de responsabilitat penal si, en ocasió de la infracció tributària, es comet un delictes major o menor o una contravenció tipificats en el Codi penal.

6. La responsabilitat en els supòsits de concurrència de responsables és mancomunada, llevat dels casos d'engany o frau, en què és solidària.

Article 102

Accions i omissions productores d'especial responsabilitat civil i administrativa

Són accions i omissions que impliquen una especial responsabilitat civil i administrativa envers les finances comunals:

a) El descobert de comptes o la malversació que afecti l'haver de les finances comunals.

b) L'incompliment, per part de càrrecs polítics o de personal funcionari o contractat, de les normes reguladores de la gestió, la inspecció, la recaptació i l'ingrés en la tresoreria del producte de drets econòmics de les finances comunals.

c) L'autorització, el compromís o la liquidació de despeses i l'ordenació o la realització de pagaments sense crèdit pressupostari o amb crèdit insuficient, o infringint d'alguna manera les normes reguladores dels procediments administratius d'ordenació de despeses i de pagaments.

d) La provocació de pagaments indeguts.

e) La manca de justificació, en els terminis establerts, dels fons de les finances comunals.

f) La inobservança, per part de l'interveent general o dels interventors delegats, mitjançant dol, culpa, negligència o ignorància inexcusable, del deure de salvar la seva actuació en l'expedient respectiu amb observació escrita sobre la il·legalitat o la improcedència de l'objecte de la fiscalització.

g) Qualsevol altres actes o omissions que suposin incompliment de les normes d'aquesta Llei i de les disposicions que la reglamenten o la despleguen.

Article 103

Expedient de responsabilitat

1. La responsabilitat derivada de les accions i les omissions a què es refereix l'article anterior i el Codi de l'Administració s'ha de dilucidar o aclarir mitjançant expedient administratiu, tramitat sempre amb audiència dels interessats i d'acord

amb les normes del Codi de l'Administració.

2. L'acord d'incoació i la resolució de l'expedient administratiu, així com el nomenament d'instructor, corresponen al Ple del Comú, si la persona és funcionària o contractada d'entitat parapública o de dret públic comunal, i al conseller encarregat de les finances, si la persona és funcionària o contractada de l'Administració comunal.

Article 104

Danys i perjudicis

1. La resolució de l'expedient administratiu, àdhuc en els casos en què constitueix un tràmit previ a l'exigència de responsabilitat penal, s'ha de pronunciar sobre els danys i els perjudicis causats a les finances comunals, i els responsables tenen l'obligació d'indemnitzar per aquesta causa en els termes establerts en el Codi de l'Administració.

2. Les resolucions d'expedients administratius poden ser objecte de recurs.

Disposició addicional primera

La Llei del pressupost general pot modificar les bandes màxima i mínima dels tipus de gravamen així com les quotes tributàries dels tributs.

Disposició addicional segona

Fins que no es desenvolupi una Llei específica sobre les contribucions especials, els comuns poden establir contribucions especials d'acord amb les disposicions previstes en el capítol tercer del títol segon d'aquesta Llei.

Disposició transitòria primera

Tots els fets, els actes o els procediments que es trobin en curs de realització el dia d'entrada en vigor de la present Llei es regeixen per la normativa anterior. Se n'exceptuen les normes de la present Llei relatives a la prescripció i a les sancions en tot allò que sigui més favorable als administrats.

Disposició transitòria segona

1. Els comuns que, a la data d'entrada en vigor de la present Llei, sobrepassin la quantia màxima d'endeutament prevista en aquesta Llei, han d'adaptar en un

període de com a màxim 10 anys el seu nivell d'endeutament a les exigències contingudes en aquesta Llei. En relació amb aquest excés d'endeutament, no és aplicable als comuns l'apartat 4 de l'article 47 de la present Llei.

2. Durant el període d'adaptació establert en l'apartat 1, els comuns han de reduir la quantia que sobrepassi cada un dels límits que els serien aplicables en virtut de la present Llei, de forma progressiva, com a mínim en un 40 % cada 4 anys.

3. El Tribunal de Comptes controla el procés d'adaptació al nivell d'endeutament dels comuns previst en aquesta Llei. Així mateix informa el Consell General de la quantia d'endeutament i de la situació de cada Comú.

Disposició transitòria tercera

En un termini de 10 anys el Govern i els comuns elaboren un cadastre de la propietat immobiliària nacional. El cadastre ha de permetre identificar les propietats immobiliàries del territori nacional i també establir-ne una valoració a partir del valor de mercat mitjançant uns mateixos criteris tècnics. Mentre aquest cadastre no estigui elaborat i aprovat, l'impost sobre la propietat immobiliària grava la propietat no edificada a un tipus impositiu del 0%.

Disposició derogatòria única

Queden derogades totes les normes amb rang de llei o inferior que s'oposen al contingut de la present Llei.

Disposició final única

Aquesta Llei entrarà en vigor al cap de quinze dies de ser publicada en el Butlletí Oficial del Principat d'Andorra.

Casa de la Vall, 27 de juny del 2003

Francesc Areny Casal
Sindic General

Nosaltres els copríneps la sancionem i promulguem i n'ordenem la publicació en el Butlletí Oficial del Principat d'Andorra.

Jacques Chirac
President de la
República Francesa
Copríncep d'Andorra